

Q. D. B. V.
DE

1653

24

24

CONTRACTI-

BUS INNOMINATIS

JURIDICAM DISPUTATIONEM

In Illustri Leucorea

PRÆSIDE

RECTORE MAGNIFICO

V I R O

Nobilissimo, Amplissimo & Excellentissimo

DN. GOTTFRIDO SVEVO

Jcto & P. P. Curia Electoral. Scabinatus & Fa-

cultatis Juridicae p. t. Decano & Assessore gravissimo,

Patrono ac Promotore ætatem deve-
nerando.

Examini sistit Publico

JOHANNES JEREMIAS RELISNERUS

A. & R.

In Auditorio Jctorum

WITTEBERGÆ

Typis Johannis Röhneri Acad. Typogr.

Anno 1653.

409.

G. D. B. V.
DE

CONTRACT.

BUS INNOMINATIS

JURIDICAM DISPUTATIONEM

In Illustri Universitate

PRÆSENDE

RECTORI MAGNIFICO

V. R. O.

Nobilissimo, Amplissimo & Excellentissimo

DN. GOTTFRID. SVEVO

Pro & R. P. Curie Electoral. Sardinus & F.

causis Juridic. p. e. Decano & Allectore gravissimo

causis Juridic. p. e. Decano & Allectore gravissimo

Ex officio Publico

JOHANNES JEREMIAS REISSNERUS

A. G. R.

Mag. Juris

WITTEBERGÆ

Typis Johannis Köhner Acad. Typogr.

Anno 1694

I. N. D. N. J. C.

Innominati contractus, alias I. G.

conventiones *lib. 7. §. 2. D. de Pactis*, nudæ pactio-
 nes improprie dicti, hinc tale nomen sortiti fuerunt, quod neque in LL. XII. Tab. singulare nomen, nec usum adeo frequentem, ut reliqui, reperirent, præcipue verò quod factum illorum non sub notâ quadam singulari veniret, sed in communi stare nomine adeoq; generalis esset natura. Hoc modo commodè describi posse videntur, si dicas: *Contractus innominatus est conventio, quæ habet causam sine nomine. d. l. 7. §. 1. & 2. D. de Pact.* Genus, quod non omittendum sit cõventio, non latum nimis, restringitur enim per differentiam specificã, & distinguitur tum à nudo pacto, quod causã caret; tum contractu nominato qui sine nomine non est. Nec strictius definito *l. 1. §. 3. D. de Pact.* neutiquam tamen cum vocabulo contractus aquæ latè patet, sed illud sub se comprehendit. Per causam vero hic non modum contrahendi, uti *l. 11. de V. S.* nec causam forte finalem, sed actualem rei dationem vel factum intelligimus, *l. 5. D. de Præscr. Verb.* Omnes enim innominati Contractus reper sciuntur sæpe dicta *l. 7. D. de Pact. l. 2. D. de Præscr. Verb. l. 1. & 2. de Rer. Perm.* nominatorum verò quidam re quidam alijs modis *Instit. de Obligat.* Hinc differentia quædam gliscit inter hos ipsos, quæ tamen præcipue illa est, quod innominati non modo nomen quoddam elegans non habeant, sed & formã quadam speciali careant, porro quod in his re adhuc integra pœnitentiæ locus esse possit. *l. 5. pr. D. de Condict. caus. dat.* Imo re non integrã is qui adimplevit contractum pœniteat impunè antequam alter impleat *d. l. 5.* in illis vero neutiquam re quamvis adhuc integra pœnite-

Wesemb. π. D.
 de Pact. n. 4.
 Contractuum
 Innominato-
 rum gene-
 ralis natura
 & Definitio.

Habn. ad We-
 semb. de
 Præscr.
 Verb.
 uti Vult ejus
 omisit,
 quale habet
 Grot. de J. B.
 & P. lib. 2.
 cap. 12.

Quod Pau-
 meisterus ait
 lib. 1. de Juri-
 stict. cap. 23.
 num. 5.

Wesemb. pr.
 de Præscr.
 Verb.

Schneidw.
Inst. de Ob
ligat. p. 8. 31.

Sutholt dif
fert. XII. th.
44.

Divisio
Accurs. in l.
i. D. de Obli
gat. & Act.
Fortun.
Gart in Tit.
de Pact.
in Lib. de J.
B. & P. lib. 1.
c. 12.
Hahn. ad.
Wesemb. de
Prescript.
Verb.
I. Do ut des.
Wesemb. D.
de Permut.
num. 10.

reliceat. l. 5. C. de Obligat. & Act. Generalē eorum naturam quod
attinet, ex jur. Gent. ut & reliqui contractus originem ducunt.
Materiam circa quam s. objectum ipsis res omnes contractui
adæquata & facta quoq; talia constituunt; Forma quam ut di
ximus specificam non habent, sed talem quæ generis totius est,
rei interventus seu causa i. e. datio vel factum esse poterit, sine
quib9 nnominatus contractus per rerum naturam esse non po
test, l. 5. D. de Prescr. Verb. l. 7. §. 2. D. de Pacti. Negatibus hoc non
nullis illud vel unum opponi sufficit, quod causa propter con
ventionem subesse dicatur, ita ut conventio illa, quæ in dando
vel faciendo consistit, omnem naturam contractui tribuat, arg.
l. 7. §. 2. D. de Pacti. l. 5. §. 2. & seq. D. de Prescr. Verb. act.

II.

Ut vero penitius horum contractuum naturam indaga
re possimus, sigillatim unumquemq; considerabimus. Malē
illos communiter in Respectivos & non respectivos distribuere
solent; hos vocant qui ex unā parte obligant & nudā pactione
μονόπλευροι sunt, illos quos διπλεύροι esse volunt, quiq; in l. 5.
D. de Prescr. Verb. & c. enumerantur: Grotius. Vir sui planē co
gnominis tres saltem enumerat innominatos contractus, quos
ipse diremtorios vocat, omisso do ut faciat contractu: Nos re
jectā superiori divisione ut quæ omni fundamento in jure care
at, quatuor saltem illos quæ in d. l. 5. habentur & quasi generum
loco sunt cum quibusdam ipsis cognatis conventionibus velu
ti speciebus, explicandos proponimus.

III.

Do ut des contractus innominatus, cujus ut & reliquo
rum formalia vel temporis mutatione: dedi ut des vel da
bo ut des, faciam ut des, &c. vel duplicatione: Glosf. ad
l. 2. ff. de V. O. vel conditionis adjectione, dabo si dabis, faciam si
facies, do ut non des, facio ne facias. &c. arg. l. 5. l. 4. in pr. D. de
Condict. caus. dat. variari solent, hoc modo describi potest, quod
sit contractus innominatus, stricti juris, quo res in genere cum spe
cie certā vel versā vice, aut aliā ejusdem conditionis commutatur.
l. 1. C. de Rer permut. ubi Glosf. & Dd. Jaf. in l. 2. in pr. num. 7.
Contractum esse omnium consensu receptum est, & potissimū

ex.

ex definitione patet contractus, qui est conventio nomen vel causam habens, & ex se & sui natura obligationem ad agendum efficacem producat. arg. l. 1. ff. de O. & A. l. 7. §. 1. & 2. ff. de Pact. quæ & hic haud difficile applicari potest: est tamen innominatus, quoniam ut supra diximus, nec nomen nec formam habet singularem l. 7. D. de Pact. Stricti juris est, cum inter bonæ fidei contractus eum recenseri non videamus in §. 28. Inst. de Act. quæ argumentatio à sufficienti partium enumeratione omnino valida esse & à maxima Dd. parte probata videtur. Objectum est res quædam generalis, non certo modo definita, quæ datur pro re tali, vel alia certò determinata, cujus rei habemus exempla in l. ult. D. de condict. caus. dat. ubi pecunia incertæ quantitatis datur pro sticho, individuo, it. in §. 1. in fin. l. 5. ff. de Prescr. Verb. Et ubi scyphi dantur pro sticho, non hic vel ille in specie denominatus, aureus vel argenteus. Speciale dicitur esse in hoc contractu quod primâ datione perficiatur, quodque si modo acceptum sit, quod ab altera parte offerebatur, statim obligatio nata sit, in quo & à permutatione differt, quod ex sequentibus patebit.

IV.

Est autem Permutatio non eadem penitus cum contractu do ut des nec plane ab ipso diversa judicatur; Verum namque est, quod Permutatio latè accepta commune quid ac generale sit, nec adeo ad certam contractus speciem redigi possit, ut potius omnium contractuum quasi quædam mater existat, l. 1. ff. de Contr. Emt. & Vendit. nedum ut contractus quidam singularis eo modo dici possit. Strictius vero sumpta omnino à contractu do ut des differre nobis videtur, & quidem ut angustius à latiori, si scilicet propriè vel maximè sumatur unde non adeo falsi sunt Doctores antiqui qui ita censebant, quod permutatio sit, ubi certa species, hoc est si Philosophice loquaris, individuum quoddam pro specie certâ vel individuo detur, l. 5. & 7. C. de Rer. Permut. ubi vero species pro genere, l. 1. D. de Contrab. Emt. §. 2. Inst. Eod. vel res incerta pro certâ incertaque l. 5. §. 1. D. de Prescr. Verb. contractus do ut des celebretur. Non obstat quod in legibus quibusdam, quod tamen raro contingere videas promiscu-

A 3.

miscu-

412.
Minsing. ad
huc §. actio-
num Inst. de
Acti.

Contractus
Permutatio-
nis differt à
contractu Do
ut des.

Arist. 5. Eth.
8. 1. Polit. 9.
Gloss. & Dd.
ad l. 1. D. &
C. de Per-
mut. Wesem.
ibid. n. 10.
Sigism. Scac-
cias de Com-
merc. &
Camb. §. 1.
Q. IV.

Gloß & Dd.
ad §. 28. Inst.
de Act. ibid.
Jafon. Har-
precht, Min-
sing. Nicasi-
us de Verda
ad eūdem §.
Lib. VI. c. 9.
Schifferdek.
qui hunc tu-
etur Lib. II.
tract. 3. q. 2.

Tit. à Contra-
ctu Emt. &
Vendit.

Wesemb. n.
2. & 3. D. de
Rer. Perm.

Alciat. in l. 2.
D. si cert. pe-
tatur. Cujac.
Tract. ad A-
fric. VII. p.
559.

Vid. Habn.
ad Wesemb.
Tit. de con-
trah. Emt
num. 3.

miscuus permutationis vocabuli usus inveniatur, nobis enim de propriâ hujus vocabuli significatione est sermo, quâ ratione & ipse Wesemb. Vir Excelli Ingenij intelligendus est, qui hanc rationem superaddit, quod ex permutatione actio præscriptis Verbis bonæ fidei oriatur §. 28. Inst. de Act. l. 2. D. & C. de Rer. Permut. quoniam emtioni simillima est d. l. 2. C. & l. 1. & 2. D. de Rer. permut. quod de contractu do ut des ut & reliquis innominatis omnes ferè negant Doctores. Quam rem ne fundamēto careat suo, inferius ubi de Actionibus ex permutatione competentibus agetur, firmabimus: quamquam permultæ hic differentia inter hos contractus cumulari possint, quales sunt, quas Anton Faber in Conjecturis suis enumerat, non tamē omnes assumendæ nobis videntur ut quæ legum fulcimento roboratæ non sunt, nec quicquam ex ijs certi hac de concludi possit. adeo ut saltem privatorum sententijs lubrico satis fundamēto niti contingat?

V.

Vicina Permutatio & emtioni esse ejusq; vicem obtinere dicitur in l. 2. C. de Rer. Permut. nec tamen eadem cum ipsa est, quod disertis verbis l. 1. D. Eod. probare satagit. Origo quidem emendi vendendique à permutationibus cœpit l. 1. D. de Contr. Emt. attamen prævaluit Proculi sententia, diversos esse contractus Emtionem & permutationem §. 2. Inst. de Emt. & vendit. l. 1. D. Eod. l. 5. D. de Præscript Verb. Plurimas quoq; differentias inter illos collegit gloß. ad l. 1. D. de Rer. Permut. in quibus v. conveniant inter sese, gloß. ad l. 2. C. eod. demonstrat. Quemadmodum tamen non statim emtio est ubi pecunia datur, l. fin. D. de condit. caus. dat. non enim omnis pecunia emtione facit, sed ea tantum quæ numeratur ad Pretium c. 6. X. in fin. de Rer. Permut. ita nec permutationem facile dixeris, licet res detur pro re, eo casu ubi quis eo animo ut venderet, distraxerit, alter vero ut emeret. arg. l. 33. l. 55. D. de O. & A. Quod quidem falsissimum est, si ad certa tempora Ictorum Pauli vel Sabini ex Proculi respicias, tum enim discerni non poterat, quid eorum merx, quid pretium esset nec qui emtor aut venditor, l. 1. D. de Rer. Permut. indefinitè verò posita hæc sententia, sive jam de tempore ante

num.

nummum inventum, vel hodie si quis are non signato emere, vellet intellectam velis, absurda esse adeo minimè videtur.

VI.

Nunc in naturam Permutationis propriam ex actius inquirere licebit, postquam eam ab omni cum alijs contractibus convenientiã separavimus. Et quidem nomen quod attinet à per & mutando dictum esse palam est, quod sane perfectionem quandam innuere videtur, ut permutatio ea demum dicatur, quam factum sequitur, cui quidem ad perfectionem nihil desit sed ab omni parte consummatum sit, quemadmodum pernoctare verbum explicatur in l. 66. de V. S. Quod nomen habeat & permutatio dicatur hic cõtractus non facit quominus ad innominatos referatur, cum nomen illud non speciei sed generis sit l. 7. D. de Pact. & licet speciatim sumas permutationem, illud tamen nomen non ex facto & hominum usu, sed jure ipso ortum esse debebat, quod tamen non est. l. 3. D. de Præscr. Verb. Quocirca ita illam cum Wesembecio nostro describimus; Permutatio est contractus l. 1. D. de Rer. Permut. Jurisgentium l. 1. D. de contr. Emp. l. 7. §. 2 D. de Pactis. innominatus, similis emtioni l. 2. C. de Perm. l. 1. de contr. Emt. eog. bona fidei d. l. 2. quã species rerum certa cum speciebus commutantur l. 1. D. de Præscr. Verb. l. 5. §. 7. C. de Rer. Permut. Ex Gent: jure descendere illum nemo negabit, nec nominatum dicet quisquam contra leges expressas. Formam quam specialem non habet in eo consistere dicimus ut res tradatur, l. 1. D. de Rer. Permut. non enim in nudo cõsensu, ut reliqui, consisti, nec ante permutationis contractus celebratus esse videtur quam utrinq; traditæ res fuerint l. 1. §. 2. C. eod. quamquam ex accidenti non raro stipulatio ei accedere soleat, l. 77. §. 18. de Legat. 2. sive pactum quoddam l. 3. C. de Rer. Permut. Materiam permutationis rem certam esse volumus & propriam quidem ut dominium transferatur. l. alt. D. de condict. caus. dat l. 1. §. 1. D. de Præscr. Verb. l. 4. C. de Rer. permut l. 34 D. de aur. §. arg leg. l. 4. §. 17. de Usurpat. non alienã, §. 3. l. 1. D. de Rer. permut. cum contractus hic datione perficiatur, l. 1. §. 1. D. de Rer. permut. dare verò non intelligitur qui dominium non transfert, §. 14. Inst. de act. l. 167. de R. I. nec con-

Permutationis Definitio.

Vulteijs. Jurispr. Rom. lib. c. 41. Harprecht. in §. 28. Inst. de Act.

tra-

Lancelot.
instit. Jur.
Can. de Trās-
lat.

Wesemb. in
Parat. D. de
Rer. Perm.
n. 1.

Contractus
Cambij.

ad Plauti
Asinar. Act.
l. sc. 1.

Sigism. Scac.
§. 2. Glos. 5.
n. 447.

tractum perficit, cum idem sit plane non fieri, aut non ritè fie-
ri, §. sciendum, Inst. de sadi dat. evincitur enim extemplò l. i. C. de
Rer. permut. Species merè temporales cum spiritualibus, pu-
ta præbendis permutari non possunt de jur. Can. c. quæst. 5. X. de
Rer. Permut. Sed bene spiritualia cum spiritualibus, attamen
inter personas idoneas, & auctoritate superioris c. ad quæst. solv.
6. X. Eod. alias enim harum rerum permutatio semper simoniæ
labem continet. De jure Novellar. Ecclesiasticas quidem res
permutare minimè licebat, Nov. 7. quæ tamen prohibitio dein-
ceps ne extra Imperium alienatio vel permutatio fiat, restricta
videtur esse, per Nov. 55. c. 1. Finem permutationi propositum
hunc esse putat Wesemb. ut uterq; contrahentium quod cupi-
unt, fortiantur, atq; adeo cuiq; suum utile ac opportunum quæ-
ratur. l. i. in pr. D. de Pact. l. i. de Contr. Emt. §. 1. Inst. de Emt. Ad
Effectum referre possumus translationem possessionis & domi-
nij, item Usucapiendi conditionem & obligationem nomine
evictionis. l. i. C. de Rer. permut. si res evicta fuerit, præcipuus
tamen qui exinde oritur, est Actio Præscriptis Verb. de cujus ori-
gine & naturâ infra dicemus.

VII.

Ad Permutationem quoq; Cambium referri solet, à cam-
biendo seu permutando dictum, quod generaliter sumtum quâ-
libet permutationem significat, specialiter verò dicitur permu-
tatio numismatum quod contractus genus nec Romanis, qui
Argentarijs utebantur ignotum fuisse testatur Taubmannus.
Præcipue vero à Gothis & Longobardis originem ducit. Non
est aliquis contractus nominatus, sed innominatus, nomen e-
nim non habet quoddam proprium, nec formam specialem aut
certum dandi modum, sed itidem ac permutatio generalioribus
in terminis consistit. Non obstat quod pœnitentia in illo non
habeat locum quod alias innominatis contractibus solenne est,
cum enim ille contractus utriusq; utilitatem respiciat, non ab
uno quoque contrahentium invito altero poterit dissolvi. Et
enim ita consuetudine receptum est, ut is qui pecuniam ad cam-
bium accipit, statim illâ ut suâ uti possit. Dividitur alias in
Manuale seu Minutum, quod Campsario & Campfore præsentibus

bus. e manu in manum minutis ut plurimum nummis cum majoribus commutatis, fit: & locale seu per literas, quod non presentibus, sed invicem distantibus his personis e loco ad locum literis contrahitur, plerumq; majori pecuniae summa, quodq; iterum in Nundinale, & non Nundinale dividitur, de qua divisione ut & aliis huc facientibus late sigis mundus Scaccias de commercijs & Cambio videri potest.

S.1. Quest. 5. n. 30. & seq.

VIII.

Solet autem & ita commutatio fieri, ut ab altera parte partim res, partim pecunia detur, quod negocij genus septentrionalibus populis usitatissimum est, & illis Baraptum dicitur, quo in casu qualis contractus celebratus sit, non immerito quaeritur. ubi nos quidem nec emtionem simpliciter, nec do ut des contractum, nec permutationem putamus, sed tum mentem contrahentium attendendam esse dicimus, tum partem praeponderantem; de illa si constet, secundum illam quoq; judicandum esse videtur arg. l. 6. §. 1 & 2. D. de Act. Emt. & Vendit. l. 21. §. 1 & 2. Eod. l. 79. D. de Contr. Emt. sin minus, illud respiciendum est, quod praeponderat, in eo quod datum est, num pretium num vero res; ita vel emtio vel permutatio erit l. 27. §. fin. D. de acquir. R. D. C. ad quest. X. de Praescript. Verb. sin vero aequales sint haec partes, in dubio contractus in-nominatus do ut des celebratus videbitur arg. l. 1. de Aestim. Act. ubi cum dubium erat de nomine contractus, ad actiones praescriptis verbis recurritur, & rebus certa lege traditis si huic non pareatur praescriptis Verb. civilis actio datur. l. 6. C. de Rer. Permut. l. 7 ff. de Pact. l. 2. & 3 ff. de Praescript. Verb.

Contractus qui Baraptum dicitur.

Treutlr. de Praescript. Verb.

Ar. Pinell. in sec. Part. Rubr. ad l. 2. C. de Rer. Vendit.

IX.

Haecenus ipsum Contractum do ut des cum adjectitijs ejusdem qualitatibus vidimus, nunc actio ex illo oriunda spectanda venit. Naturam aequum est, ut si quis rem suam bona fide cuidam tradat ea lege, ut vicissim alterius rem accipiat contra cessantem, vel negantem actione quadam experiri possit. Cessantibus vero judicijs proditis & vulgaribus actionibus facile ad ea descendimus, quae in factum appellantur, l. 1. ff. de Praescri. Verb. datur itaq; ex contractu do ut des ut in-

Actio e Contractu Do ut des.

B

nomi-

417.
Brisson. de
Formul. l. V.
p. 406.

Wesemb. D.
de Præscr.
Verbis.

Oldendorp.
Clas. 6. Act.
4.
Minsinger.
ad §. 28. Inst.
de Act.

innominato actio in factum, non Prætoriam, nec subsidiaria, sed Præscriptis Verb. Civilis. In factum exinde dicta, quod cum non singulis factis singulæ quoque actiones datæ essent, factio tali prout narratum erat, actionem quædam supplendo quod legi deerat, accommodarent, l. ii. D. de Præscr. Verb. &c. Præscriptis Verbis appellata per Metonymiam Generis pro specie, cum enim omnium actionum formulæ essent præscriptæ, hæc ut recens adhuc nomine destituebatur, actio præscriptis Verbis dicta est. Sed nec unius generis est Actio in factum, oritur enim vel extra ordinariè ex negotio quodam nomen quidem habente, quod tamen ad contractum aliquem nominatum referri non potest, atque adeo innominatam actionem parit, quemadmodum Æstimatoria l. i. ff. de Æstim. Act. & Permutatio, l. i. ff. de Permut. Vel Ordinariè ex contractu quodam innominato resultat & dicitur actio præscriptis Verbis specialiter ita dicta l. 5. D. de Præscr. Verb. Cujusmodi hæc esse videtur ex do ut des contractu nata, quam sic appellamus quod sit actio in factum civilis, præscriptis Verbis & quidem stricti juris, quæ petimus id quod interest nostri illud de quo convenit accipere. §. 1. l. 5. D. de Præscr. Verb. Quam præter & condictio causæ datæ causâ non secuta locum habet, quæ alias ex ob rem datione oritur, his vero contractibus qui naturam hujus dationis sapiunt communicatur, ex alio tamen capite data, illam namque ex ipso contractu, quem Reus implere volebat, oritur, ubi interesse præstando liberatur, ex contractu enim ad ejus dissolutionem agi non potest bene vero ad implendum. l. 5. §. 1. hæc vero ex quasi contractu descendit ex rei receptione formato. arg. §. 1. Inst. quib. mod. re contr. Obligat. ob pœnitentiam dantis vel moram accipientis, ad dissolvendum contractum l. fin. de condict. caus. dat. caus. non secuta. Utraque stricti juris esse videtur, etenim non inter bonæ fidei actiones numerandæ veniunt §. 28. Inst. de Act. nec quicquam aliud in illis venit nisi quod actum est, adeo ut illorum iudiciorum naturam sapiant, quæ recuperatoribus olim Romæ à Prætoribus dabantur, unde originem suam traxisse stricti juris actiones certum est. In quo potissimum hic contractus à permutatio-

tatio

1718.

tatione differre videtur, quod hæc actionem bonæ fidei pari-
at, quam mox videbimus, do ut des verò contractus saltem
stricti juris sit, uti hactenus ex §. 28. *Instit. de Act. it.* ex origine
actionum b. f. & stricti juris probatum dedimus, & ulterius
quoque ex illa directâ oppositione l. 5. *D. de Præscr. Verb. §. 4.*
l. 1. *D. de Rer. Permut.* clarum fit, quæ alias solvi non possit
si pro iisdem illos contractus habere velis, licet vel maximè
d. §. 4. ad illum casum tantum restrictam velis, ubi res aliena
in permutationem venit, cui tamen textus & ratio non annu-
ere nimis videntur, uti in seq. thesi videbimus; accedit & il-
lud, quod do ut des contractus saltem *μονόπλευρος* sit quod
genus contractuum bonæ fidei interpretationem non admit-
tit, obligatur enim ille tantum qui adhuc dare debet, cum al-
ter qui dedit jam liberaverit sese. Alia quamplurima hic e-
numerare supersedemus; sufficiat quoque hæc de actione ex
contractu do ut des tradidisse, quo namq; modo illa formari
debeat, cui & contra quem competat, quidque probandum
veniat, videri latius ex alijs facilimè potest.

X.

Ex permutatione quoque oritur actio, quam dicimus,
quod sit *Actio Præscriptis Verbis Bonæ Fidei, quâ agitur ad ex-
emplum actionis Emtri l. 1. C. de Rer. Permut. ad illud implendum
quod promissum est l. 4. & ult. C. Eod.* Bonæ fidei esse sæpius di-
ctum est, tum ex §. 28. satis laudato, ubi & contractum do ut
des subintelligi haud facillè quis probaverit, separantur enim
ibidem actio Præscr. Verb. ex æstimate & Permutatione à re-
liquis: & notum est, quod ex contractu do ut des peculiaris
oriatur actio, quam bonæ fidei esse nusquam inventam est,
quippe & ex diverso nexu quælibet obligatio actioni cohæret,
in permutatione namq; prævium quoddam pactum & permu-
tationis placitum invenitur l. 4. 7. & 8. *C. de Rer. Permut.* in
contractu do ut des nihil quicquam tale, satis enim qui dat,
suam voluntatem demonstrat, quod ideo det ut vicissim acci-
piat. Agimus verò ex permutationis contractu vel nondum
perfecto, & ibi conditioni locus est, l. 1. §. 4. *D. de Rer. permut.*
l. 4. & 7. *C. Eod.* quâ rem nostram repetimus, de quo saltem

B 2

casu

*Colliguntur
arguuntur
de Per
mut.*

*Schiffor-
deck. libr. 2.
Tract. 3. q.
1. § 2.*

*Vid. Olden-
dorp. Class.
6. Act. 4.
Actioe Per-
mutatione
& Cambio*

Collegium
Argentorat.
Tit. de Per-
mut.

Cujac. Ob-
serv. l. 4. c. 7.

Rut. Rolād.
de Commiss.
Part. 3. lib. 7.
c. 2. n. 6.

casu ille §. 4. loqui videtur, siue jam illa res data fuerit aliena, sin minus, non tamen hic ad interesse actio locum habet, quæ demum, ex contractu oritur, contractam vero permutatio- nem ante dici vix posse putamus, quàm utrinq; res tradita fuerit, quod iterum aliter sese habet in contractu do ut des, qui simulatq; alter dedit, ad dandum quoq; alterum obligavit. Vel demum agimus ex permutacionis contractu perfecto, at- tamen ubi res evicta est, & tum quidem actione Præscript. Verb. ad interesse experimur, l. 1. C. de Rer. Permut. quæ quasi propria huic contractui esse videtur ut ex dicto §. satis appa- ret. Sin vero stipulatio contractui adjecta fuerit ex stipulatu nihilominus agi poterit, l. 3. 4. & 7. Cod. Eod. Et hæc quoque de actione ex permutacione dicta sufficiant: quæ ratione cam- biarum literarum de quibus supra quædam, actio datur, est iti- dem præscriptis verbis vel ex contractu do ut des, Bald. in c. 3. §. cum autem: v. 1. de Invest. Controv. inter. vel ex qu. contractu constitut. pec. vel negoc. gest. de quâ alij videri possunt.

XI.

II. Do ut fa-
cias.

ad §. 28. f.
de Act.

de Act Disp.
c. 1. b. 8.

Explicitus est articulus do ut des, sequitur ut do ut facias qualis sit contractus explanemus: Est autem *do ut facias con- tractus innominatus, stricti juris, similis locationi, quo res cum facto commutatur.* Non erambem eandem recoquamus di- cendo ut modo diverso articuli formari possint, quod supra egimus, nec latè hic contra Hotromānum disputabo, qui om- nes contractus innominatos bonæ fidei esse iudicat, satis n. ut puto ejusdem argumenta refellit Bachovius subtilissimus, & quilibet, quoque viderit vel præcipuum ejus argumentum ex l. 2. D. de precar. quod topicum est, adeoque maximè infir- mum, stare non posse, si cum textus veritate, quem ipse quidè callidè mutare conatur, conferre lubeat, nec quicquam vale- bunt rationes quas pro eadem sententiâ in Collegio Argento- rat, ad Tit. de Præscr. Verb. act. tb. 14. Justus Meierus produ- cit, quas itidem confutatas dedit supra laudatus Bachovius: Id vero explicandum erit, quantum locationi similis esse dica- tur hic contractus, Est vero similis præprimis operarum loca- tioni in eo, ut pro utroque aliquid pro operâ & labore detur, dissi-

420.
314

disimilis vero est in pluribus, tum quoad naturam utriusque, est enim locatio consensualis contractus p. 2. Inst. de Obligat ex consens. l. 1. D. b. t. do ut facias vero rei interventu perficitur, l. 7. D. de Pact. l. 5. D. de prescr. Verb. tum ratione objectorum, in locatione namq; non nisi merces in pecuniâ numeratâ consistens intervenire debet l. 1. §. 9. D. de positi, in do ut des contractu vel pecunia numerata, vel alia quapiam res dari potest. l. 5. §. 2. D. de Prescr: Verb. quod tamen cum distinctione operæ præstandæ accipiendum est, si enim alia quædam res ac pecunia data fuerit, nihil interest quale factum promissum sit, si verò pecunia data erit, sin pro facto locari solito, & tunc est locatio & conductio, sin v. pro facto non locari solito, & erit do ut facias contractus d. l. 5. §. 2. D. de Prescr: Verb. act. illa v. facta locari solita uti est emancipatio vel manumissio ex eo æstimari solent, num sint mercedis capacia, & utrum dignitas eorum locatione admittat, quæ omnia ex ipsorum qualitate, ex more & consuetudine Regionis & ex conditione promittentis dijudicari solent. l. 19. D. de Presc. Verb. act. Quod si tamen ejusmodi quid ex conventionne factum sequente datum fuerit, non locatio erit, sed contractus innominatus, licet vel maximè & pecunia & factum locari solitum invicem permutata fuerint. l. 22. D. de Prescr. Verb. act. §. 1. Inst. de locat. & conduct.

Oldendorp.
Clas. 4.
Act. 40.

XII.

Suffragij contractum superiori do ut facias nonnihil propinquum brevibus hic interferemus. Suffragium alias vocem illam significat, qua quisque suam in Magistratus electione voluntatem declarabat apud Romanos. l. 1. D. de Off. quest. l. 5. quod cujus. Univers. nom. quas voces sive quæ suffragia olim candidati in campo Martio magni comparare solebant à populo, quo & lex Julia de Ambitu pertinet, & suffragatores & suffragia emendicata dicuntur in l. 1. 4. C. de Accusat: Hic vero non ita latè votum tale significat, nec propriè Advocati salarium, quod Accurs. & veteres quidam ad l. 1. C. de suffrag. volūt sed beneficij Impetrationē denotat d. l. 1. C. de suffrag. quæ habetur in Cod Theodos. l. 2. Tit. 27. & dicitur cōtra

Contractus
suffragij.
Laur. Vall.
lib. 4. c. 70.
Habn. ad
Wesenb. Tit.
de Prescr:
Verb:
Etus

B 3

420.

hujus suffragij conventio, quâ quis dat aliquid aulico ut negocium aliquod Principi commendat. Poterant enim Palatini olim ad Magistratus honores quos vellent nominare ac promovere atq; insuper hoc nomine pecuniam accipere. l. 5. D. de Adv. divers. Jud. quin & officia per multa Romæ venalia erant & quidem LL. aprobantibus. Nov. 35. de Adjut. quest. l. 30. §. 2. C. de Inoff. Testam. dico LL. aprobantibus ex eo quod injustè quondam magno cum Reipl. detrimento officia Romæ venalia fuisse è sallustio & alijs constat, quam ob rem & Fabricium Vejentonem Italiâ pulsum Tacitus refert & Heliogabalum Imperatorem malè audientem penes Historicos observamus, qui quidem mos & olim in Gallijs & nunc quoq; semper obtinuit. Verum ab Imperatore Iustiniano ejusmodi nundinationes & auoupiâ sublata sunt aulicis in Nov. 8. §. 161. & Edicti cujusdam Hispaniarum Regis meminit Anton. Perez ad hunc Tit. in quo officia cujuscunq; gradus venalia esse prohibentur. Nihilominus tamen certi quid constitutum legibus fuit circa contractum hunc quem ita nominat §. 2. l. un. C. de suffrag. & quidem rei datione perficiebatur, quæ si mobilis esset, solâ traditione dominium transferebatur in suffragatorem, sin immobilis, ad id scripturâ quoque requirebatur. Cæterum per dictam Nov. 8. hanc legem sublatam putat Wesëb. Ictus longe celeberrimus. Ideoq; suffragij vocabulum pro salario accipiens ad hujus materiæ explicationem totus devolvitur in commentarijs ad 3 & 4. lib. Cod. hac l. un. quod quidem D. Tabori Viro Divini Humaniq; Juris peritissimo, admodum displicet, dum hanc l. un. inter abrogatas referri non concedit, idq; latissimè deducit in singulari tractatu synoptico de suffragio, pereleganti, quo hujus materiæ cupidum remisum volumus.

l. 14. Amal. c. 50.

Bodinus l. V. de Repl.

XIII.

Contractus Assesuratio- nis.

Antequam ad actiones ex his contractibus oriundas abeamus, de contractu Assesurationis nonnulla dicenda veniunt. Assesurare non latinum sed Italicum vocabulum, Assicurare, gallicè Assesverez, hoc est securum reddere, unde dicit Assesurers oder Assesverers, illi qui securitatem præstât seu promittunt

rant, & contractus affecurationis, qui hoc modo describi potest, quod fit *Conventio, quâ quis spe solâ lucri inductus hominis cuiusdam vel navis periculum aut gratis aut pretio certo in sese compensandum suscipit.* Propriè hic contractus non Emtio ac venditio est, cum nec merx, nec pretium certum interveniat, nec huic casui similis est, qui habetur in *l. 8, §. 1. de contractu Emt.* cum nec rei nec spei emtio celebretur, attamen si sub certâ pecuniâ summâ periculum suscipiatur, emtioni non dissimilis esse videtur, quemadmodum & donationi, si gratis fiat. Nec quoque locatio aut conductio hic vera intercedit, nec stipulatio mera, aut sponsio, quoniam causam habet latentem & cuius nulla utilitas apparet, hæc verò evidentem factis & utilem ut infra dicitur: nec fidejussio, licet hæc innominatis contractibus sæpius accedat, sed est innominati contractus quædam species; & licet ejus damnum & lucrum sorti committatur, nihilominus tamen legitimus & licitus est contractus, nec usquam in jure prohibitus, à multis insuper Theologis & Jcti sapprobatus, quin & propter insignem ejus utilitatem in Germaniâ & præcipuè maritimis civitatibus, (ubi secundum normam & consuetudinem Antwerpensis Mercaturæ fieri dicitur) receptus est. Objecti loco Navis mercibus onusta stare potest, vel homo quidam forte fato proximus, vel pecunia, aut alia quæpiam res: Exempla hujus hinc inde in Autoribus videri possunt, quoad cætera à merâ sorte & fortuna dependet, quam incertam aliquis qui merces trajicere cupit affecuratione quasi certam sibi reddere tentat: Obtinet nihilominus, quamvis post secutum casum sinistrum demum fiat, partibus tamen ignorantibus periculum, contra si alter sciverit, & pro commodo suo contraxerit, nullus quidem de jure, ob paritatem & damni incertitudinem quæ hic requiruntur, hic contractus esse videtur, attamen de facto istud hodie & in praxi sæpius occurrere nemo negabit. Sin vero dolo & fraude læsio accedat, itidem ut reliqui contractus hic quoque annullatur, Plura quæ huc pertinent *vid. in Scaccia Tract. de Commerc. §. 1. q. de Affecurat. & alijs.*

Scaccia, de commerc. §. 1. Cambio, §. 1. q. 1. n. 129.
Paul. de Castro in l. 34. Dlocat.
Medin. l. 6. qu. 7.
Leonin. C. 1. fil. 22.
Rut. Rulad. l. 2. de In- terr. Jur. In- corp. c. 16.
Scaccia. diff. loco. & va- rij autores ibi allegati.
Grot. de J. P. & B. l. 2. c. 12.

B.VX

XIV. Nunç

*Actio e Con-
tractu do ut
facias*

*Bachovius
& qui hunc
sequuntur.*

*Franzkius
ad D. b. Tit.
n. 40.*

*Nic. de Pas-
ser. in Con-
sil. LL. p. 30.*

XIV.
Nunc ad actiones ex his contractibus competentes de-
volvitur, e Do ut facias contractu regulariter actio prescri-
ptis verbis competit ad contractum implendum, ubi tamen e
superioribus quaedam assumenda eruat, siquidem ut diximus
cum pro facto locari solito pecunia data fuerit, locationem
esse, sin vero res alia quaedam mercedis loco detur aut pecu-
nia pro facto non locari solito, aliter se rem habere & nasci-
tur ibi civilis actio in id quod mea interest, vel condictio ad
repetendum. l. 5. §. 2. D. de Prescr. Verb. act. factum vero tale
non locari solitum est & manumissio, de qua videtur Antino-
mia quaedam esse inter l. 7. §. 2. D. de Pact. & l. 5. §. 2. D. de Prescr.
Verb. & de hac insignis quoque Doctorum dissensio, quidam
enim casum d. l. 5. D. de Pact. de contractu facio ut des expli-
cant atq; sic illas leges conciliari putant cui tamen & totius le-
gis contextus & ipsum contractus essentielle repugnat. Alij
ita nudè verba l. 5. intelligentes, putant contra scienter dan-
tem alienum servum qui postea evincatur dari actionem do-
li, cum non subsit civile negotium, contra ignorantem vero
actionem prescript. verb. quam tamen sententiam refutat
Clariss. Hahn. ad Wesemb. Tit. de Pact. n. 9. p. 257. & illam We-
semb. sententiam ut veriore amplexitur, qui presupposito
quod in l. 5. Juliani tantum sententia referatur, nec quicquam
certi statuatur, unde & clarum fiat particulam Civitem addi-
tam esse pro Pratoriam, quomodo cum dicta l. 7. de Pactis &
Ulpiano, qui Mauriciani sententiam approbat, convenit; ita
tamen ut termini rectius explicentur, actio enim de dolo hic
xix illam actionem significabit, quæ ex Edicto Pratoris descē-
dit & reliquis demum deficientibus locum habet. l. 1. D. de do-
lo. sed illam potius quæ ex contractu est ob dolum vindican-
dum, cujus usus exempla habentur in. l. 21. pr. D. de Eviēt. l. 14.
§. 2. D. de Relig. & sunt fun. quæ sane opinio ut rationi consen-
tanea & Magnorum Virorum auctoritate nixa non rejicienda
videtur.]

XV. E

XV.

¶ Suffragio conditione certi contra illosagi posse qui promissa suffragatori non servarunt tralatitium est, ex eo quod Tit. de suffragijs in Cod. pars quaedam superioris sit si certum pet: Coeterum ita se res habet, ut sive beneficium impetratum fuerit antequam res quaedam suffragij nomine data sit, quo casu facio ut des contractus subesse dicitur, sive postea demum sequatur, ex utroq; tamen actionem praescriptis verbis competere, neutiquam vero ex nudo pacto conditio ex lege, nec actio doli secundum *Accursium h.t.* dabitur. Item contrariae parti quae aliquid initio dedit, ubi tamen nullus sequatur effectus condit. caus. dat. caus. non secut. ad repetendum competit, cui & stipulatio accedere potest per *l.un. pr h. t.* Quod si ad Salarium quis extensam hanc materiam velit, quod *Wesembecium* fecisse supra docuimus, ex conventionione tali de salario quaedam actio producet, *l.un.C.h. l.1.C. Mandati. l.7. ff. Mandat.* itidem & officij Judicis imploratio obtinet. *l.1.§. pen. de Var. & Extraord. cognit.* si de certo quodam conventum fuerit, conditio certi quoq; locum habebit, incertae vero pollicitationis salarium peti non potest, *l.8.C. Mandat.* nisi actione praescr. Verb. *l.13. D. de Praescr. Verb. act.* Quae hactenus dicta de actione suffragij sufficiant. Ex Assecuratione qualis oriatur actio, & quae circa illam notanda sint, ob materiae raritatem invenire non licuit, interim tamen generali regula nixus, quod ubi deficiant Vulgaria atq; usitata nomina actionum, praescr. Verbis agatur, *l.2. D. de Praescr. Verb.* hic quoq; eandem locum habere constanter asserimus.

*Actio e Con-
tractu suf-
fragij & As-
securat.
Perez in
Cod. h n. 2.
Cujac in
Parat h. t.*

XVI.

Consequens est ut ad articulum Facio ut des accingamur: *Est autem hic contractus stricti juris, quo factum aliquod cum re, vel precedente pactione, vel absq; illa, compensatur. l.5. §. 3. l.15. D. de Praescr. Verb. act.* Varia hujus exempla in LL. hinc inde reperiuntur, quorum non pauca Iust Meierus in Colleg. Argentorat. h. tit. enumerat, quorum intuitu diversi generis hic contractus esse videtur, etenim vel absque ullâ

*III. Facio ut
des.*

C

pra-

precedente pactione celebratur, adeo ut ne quidem utilitas quaedam ex illa actione ad alium redundet, uti habet exemplum manumissionis in l. 7. §. 2. D. de Pact. & ibi quidem nulli contractui simile negocium illud est, nec quaedam civilis actio de dolo locum habet, de qua re intelligenda videtur l. 5. §. 2. D. de Praeser. Verb. ex rationibus quas Wesemb. in Parat. adducit, in dolo namq; est qui istud non solvit quod ob factum alicujus solvere volebat. l. 44. D. Mandati. de quo casu & illa verba finalia l. 15. D. de Praeser. Verb. ex audienda sunt: vel precedente quaedam pactione procedit, ut in d. l. 15. ubi quantum inter contrahentes postea convenerit, mercedis loco daretur & ita locationi vel mandato aliquantum similis est, vel ut in l. 22. D. de Praeser. Verb. §. ult. Inst. Mandat. it. in l. 6. C. de transact. ubi quis a lite discedebat, ut partem bonorum acciperet, quibus casibus omnino negocium aliquod civile iubeat, ex quo actio civilis oriatur & quidem praeser. Verb. l. 15. h. t. & alijs supra citatis. Et ita mihi conciliandi videntur, qui alias sibi contrarij Aeternae memoriae Wesemb. & Clariss. Hahn ad eund. Tit. de Praeser. Verb. & qui his accedunt. Vid. Jason. in §. 3. l. 5. D. h. t. Treutl. Vol. 1. Disp. 30. th. 10. & Bachov. hic. & ad Wesemb. quibus tamen non negatur magis ordinariam esse hanc civilem actionem, cum ejus generis actiones, ubi pactio praecesserit, rursatiores esse videantur, de dolo vero actionem non nisi ordinaria cessante competere, arg. l. 4. §. 15. C. de Transact. l. 1. 3. & 4. de Dol. mal. Vid. Wes Tit. de Praeser. Verb. n. 4. quae quidem ordinaria neutiquam est condict. caus. data, quae Donelli & aliorum sententia est, sed ipsa haec actio Civilis Praeser. Verb. de qua in tota illa l. 5. superius agebatur. Frantzk. ad Digest. h. Tit. n. 44.

XVIII

IV. Facio ut
Facias.

Restat ultimus contractuum innominatorum Facio ut Facias, quem secundum methodum nostram hunc in modum describimus: quod sit Contractus innominatus, stricti juris, similis mandato, quo factum aliquod cum facto compensatur. §. 4. & 5. l. 5. D. de Praeser. Verb. ex illo enim in §. 4. d. l. 5. dato exemplo

emplo patet similitudo inter hos contractus, dum ibi alieno
 nomine pecunia exigitur, quod absq; mandato fieri non po-
 test quoniam vero non gratuitum est, nec mandantis impensis
 factum profligatur, sed mandatarij facto cōpensatur, manda-
 tum esse non potest, sed potius innominatus contractus, ex
 quo actio præscr. Verb. nascitur, ob formam quam habet civi-
 lis negocij ex facti utriusq; æqualitate ortam: præcipue verò
 quo tutius illa difficultas tolli possit in eo casu ubi pacto na-
 turam mandati super gressi fuerint partes, nihilominus ta-
 men ob inæqualitatem impensarum inter sese convenire ne-
 queant; quæ quidem actio ex mandato actioni similis erit: uti
 enim ibi Mandatarius ad præstationem damni tenetur, ita hic
 ad æqualitatem quandam impensæ exactoriæ vel ædificatoriæ
 redigi possunt, imo si factum alterutrum ita comparatum sit,
 ut per illud res quædam corporalis ad adversarium translata
 fuerit, arg. l. 9. D. de Præscr. Verb. conditione illud repeti po-
 terit, l. 4. D. de Condit. caus. dat. caus. non secutâ. Verùm hic fi-
 lum abrumpimus, & summam hujus materiæ pertractandæ
 uti latissimæ alias, ita difficillimæ, complectimur; Quæ ve-
 rò hic omissa vel commissa erunt, homini erranti quilibet
 hominum facillè condonabit; Cœterum Deo summo
 legumlatori sit Eaus & Gloria
 perennis.

Habn. ad
 Wesenb. Tit.
 de Præscr.
 Verb.

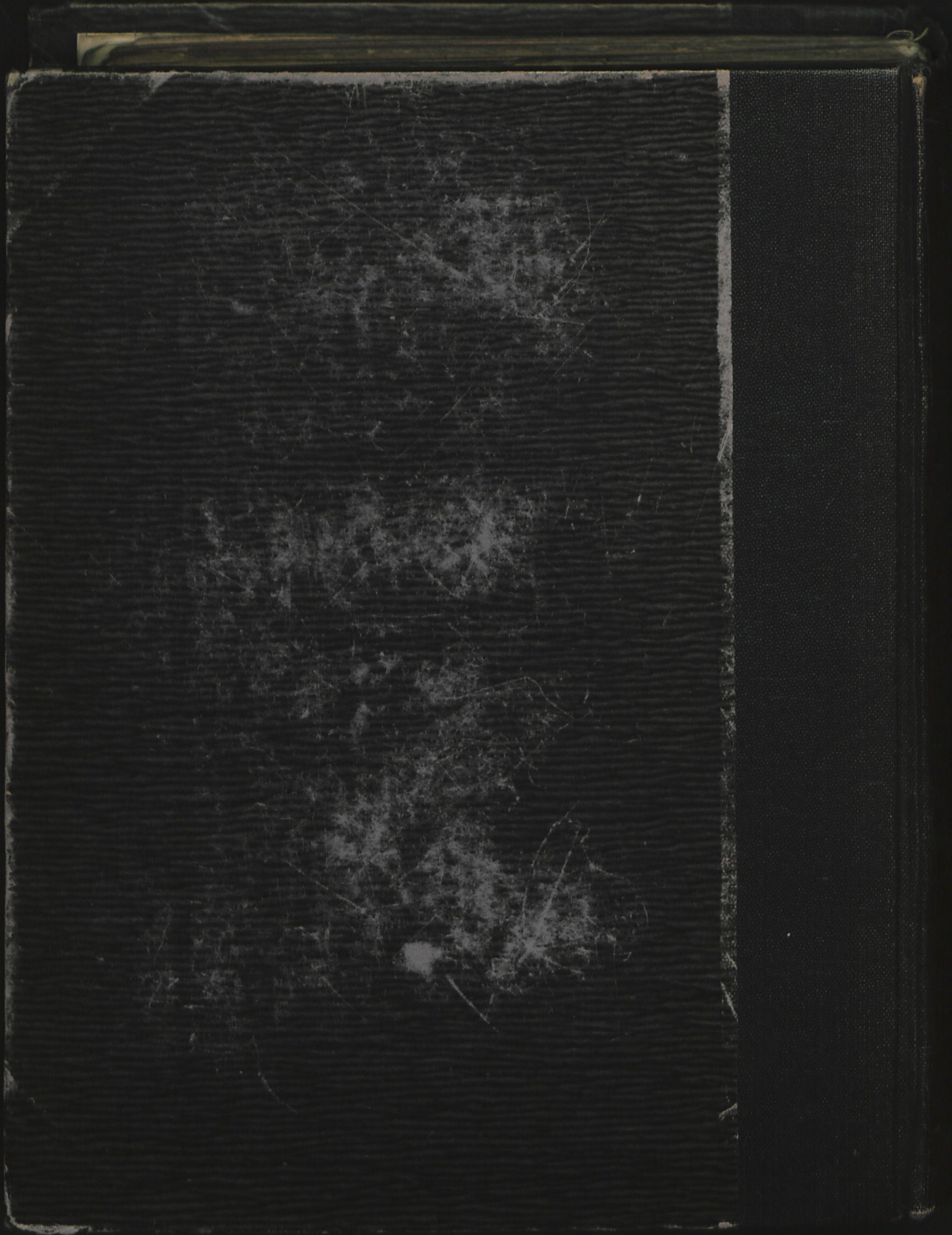

ULB Halle 3
003 499 650

sl

VDA 7

B.I.G.

Farbkarte #13

V. 1653 24 408. 24

ACTI-

NATIS
ATIONEM
rea

NIFICO

Excellentissimo
O SVEVO
Scabinatus & Fa-
efflore gravissimo,
em deve-

RELISNERUS

d. Typogr.

14.

